

Vald kui kohaliku omavalitsuse üksus ja kavandatav haldusreform

Raivo Uukkivi 25.08.2016

Rae vallavanem 2005-2010

Vihula vallavanem 2011-2013

Raasiku vallavanem 2013- siiani

2009 aasta alguses toimus esimene omavalitsusfoorum. Seal oli mul ettekandes selline slaid, mis on minu arvates kehtiv ka täna

Ükski reform, sh omavalitsus või haldus või haldusterritoriaalne ilma strateegiata ja tegevuskavata ei saa täita eesmärki!

- Reform ei tohi olla eksperiment, mille käigus katseeksitus meetodil leitakse lahendusi. Reformil peab olema eesmärk
- Eesmärgi paikapidavus peab saama tõestatud uuringutega
- Eesmärgi täitmiseks peab olema tegevuskava, milles toodud ka ajatelg
- Reform ühtsete kriteeriumite järgi üle terve riigi korraga ei ole võimalik vaid vabatahtlikult - seega saab seda kvaliteetselt teha vaid jõuga, aga mitte toore jõuga (nt. me anname teile ette need, kellega ühinete).
- Vabatahtlik ühinemine ei ole reform, kuid ta võib kattuda reformikavaga

Tänase HRS-ile eelnevas arutelus esitleti KOV reformi eesmäärke. Eesmärgipuu või **siiski vaid loosungid**

Mõistlikum, demokraatlikum ja säästlikum riigivalitsemine

Tasakaalustatum kohalik ja regionaalne areng:
demograafiline, majanduslik

? KOV suurem roll ühiskonnaelu
korraldamisel

? Kõigi KOV üksuste parem kohaliku elu
korraldamise võimekus

? Suuremad valikuvõimalused kohaliku elu
korraldamisel

? Suurem demokraatlik vastutus

? Suurem territoriaalne kooskõla
asustussüsteemiga

? finantsautonoomia
kasv

Strateegilise ja korraldusliku
juhtimise tugevnemine

? KOV teostamise
subsidiarsuse
suurenemine

? Teenuste osutamise ja korraldamise ning osalus-
demokraatia teostamiseks piisava rahvastikuga ja
sidusate valdade-linnade moodustumine

? Muudatused KOV
teostamis-korralduses

? Muudatused KOV
ülesannetes

? Muudatused KOV
professionaalse võimekuse
alustes või soovitustes

? Muudatused KOV
teostamise vormides:
koostöö

**Muudatused KOV
haldus-territoriaalses
korralduses: piirid**

- Seega kogu haldusreformi eesmärkidest oleme me selle seadusega võtnud täita vaid ühe **Muudatused KOV haldus-territoriaalses korralduses: piirid.**
- Selle ühegagi oleme selgelt kumbranud põhiseaduses etteantud piire
- Seega on tegemist vaid haldusterritoriaalse lahendusega

- **Toomas Hendrik Ilves** 11.03.2009

Haldusreformi ei saa taandada matemaatiliseks liitmistehteks ega kulude kokkuhoiu kampaaniaks, haldusreformi mõte peab olema võrdset hea teenus kõigile inimestele, elagu nad näiteks Vändra valla Kadjaste külas või Tallinna Pirita linnaosas

Seega 2009 on president otsesõnu rõhutanud, et tegu pole liitmisega liitmise pärast, rõhutatud on heale teenusele

Täna on sama president oma lahkumiskingituse meile teinud ja seadus on täitmiseks ajani kui riigikohus oma seisukoha ütleb. „Heast“ teenusest seal enam juttu pole

ütlevad ka teadlased:

- Prof. W. Drechler on öelnud, et "kiirustav, halvasti läbi mõeldud ja rakendatud haldusreform ei lähe mitte ainult igas mõttes kalliks maksma, vaid see oleks ka sõna otseses mõttes **kontraproduktiivne.**"
- Prof. S. Mäeltsemees: „**Suurvaldade moodustamine ei vähenda, vaid hoopis süvendab ääremaastumist**”.

Seadus jõustunud, mis edasi?

- Riigikohus ja HRS-i põhiseadusega vastuolus olevaks tunnistamine.
- Kui ei tunnistata, siis rakendub liitmise sund, kuid kas on tagatud, et 5000-listeks liidetud vallad nii suurteks ka jäävad? (Türi, Suure-Jaani, Märjamaa jt)
- **Ja olemegi jõudnud selle matemaatilise tehteni, mille eest THI 2009 hoiatas ja mille ta nüüd heaks kiitis**

Tänase lähenemise suurimad vead

- Pistis vallajuhtidele
- Äraostmine/kariustamine ühinemistoetusega
- „Maksku, mis maksab“ liitmise tuhinas ei ole ette nähtud võimalusi takistamiseks monstrumite tekkimist ja sellega kirjutatakse sisse rumalad püsikulud valdade eelarvetesse.
- Kogukonna arvamusega mitte arvestamine (Saue linn)
- Inimesed, kes Toompeal seaduse poolt hääletasid, külvavad kohtadel vastakat infot, kuni selleni välja, et seadus riivab põhiseaduses sätestatut.

Rääkides Raasiku vallast?

- Situatsioon huvitav - läbi 25 taasiseseisvumise aasta on rahvastik stabiilses kasvus, kuid jääme ca 230 inimesega piiri alla;
- Naabritel on kriteeriumid täis. Eriti Rael, mis on aga ühinemise puhul kõige reaalsem partner;
- Raasiku volikogu on otsustanud, et esimene prioriteet on jätkata iseseisva vallana;
- Samas on tehtud ka ettepanek alustada läbirääkimisi Raega. Vastust veel pole.

???

Kui reformida, siis:

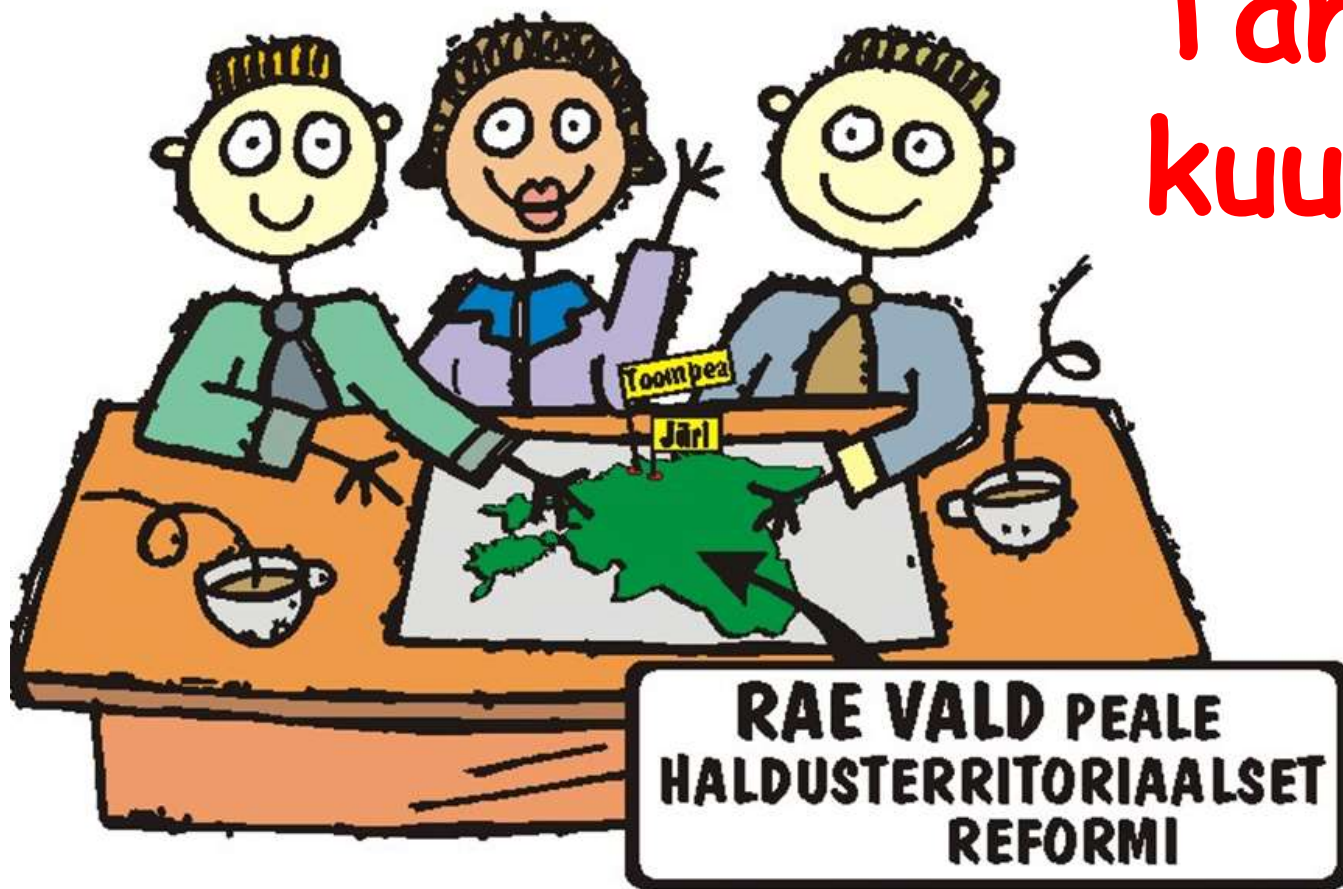
- Tuleks võtta see eesmärgipuu ja defineerida selles olevad loosed,
- Alustada rahastamismudelitest ja ülesannetest;
- Riiklikult töötada välja lahendused töökohtade loomiseks;
- Ka võimaliku sunni puhul tuleb liitmistoetused tagada.

Täna venitame piire ümber territooriumite, millel momendil 5000 elanikku. See pole eesmärkidega seotud.

Veel üks slaid 2009 ettekandest. HRS-i eesmärk tundub olema taandunud tsentraliseerimise tugevdamisele

**Täna
kuulamast!**

**RAE VALD PEALE
HALDUSTERRITORIAALSET
REFORMI**